

24.11.2022

Pirkanmaan ELY-keskus
PL 297, 33101 Tampere

Mielipide Tevaniemen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Tevaniemen Tuuli Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Ikaalisten kaupungin Tevaniemen alueelle. Hankkeessa suunnitellaan rakentaa enintään yhdeksän 280 metrin korkuista tuulivoimalaa. Hankealueen koko on noin 1 250 hehtaaria, ja se sijoittuu Tevaniemen ja Leppäsjärven kylien sekä Ojajärven rajaamalle yhtenäiselle metsäalueelle.

Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys kommentoi yhdessä Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistyksen ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiirin kanssa Tevaniemen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten (YVA) arviointiohjelmaa syksyllä 2021.

YVA-ohjelmasta saadun palautteen huomioon ottaminen ympäristövaikutusten arviointiprosessissa

Toimme esille omassa palautteessamme, että ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi esittää aidot vaihtoehdot hankkeen toteuttamiselle. Nyt YVAN selostusvaiheessa esillä ovat edelleen ohjelmassa mainitut kaksi toteutusvaihtoehtoa: VE 1 (9 tuulivoimalaa, kokonaisteho enintään 90 MW) ja VE 2 (8 tuulivoimalaa, kokonaisteho enintään 80 MW). Lisäksi vaihtoehtona on tilanne, että hanketta ei toteuteta (VE 0).

Tevaniemen hankealue sijoittuu vuosina 2011 – 2017 laaditussa ja 23.7.2017 voimaan tullessa Pirkanmaan maakuntakaavassa tuulivoimarakentamiseen sopivaksi katsotulle alueelle. Nyt tarkasteltava hankealue on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin maakuntakaavassa esitetty alue. Kymmenen vuoden aikana tuulivoimaloiden kehitys on ollut nopeaa. Kun maakuntakaavan tuulivoimaa koskevia mallinnuksia tehtiin vuonna 2015 193 metrin voimaloilla, nyt suunnitellaan 280 metrin voimaloita.

Hankealueen ja voimaloiden koon kasvu lisää tuulivoiman ympäristövaikutuksia. Tämän vuoksi arvioinnissa olisi tullut tarkastella myös maakuntakaavan mukaista suppeampaa toteutusvaihtoehtoa, so. esimerkiksi 5-7 voimalaa. Myös Pirkanmaan ELY-keskus esitti omassa yhteysviranomaisen lausunnossaan, että nykyiset vaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät eroa merkittävästi toisistaan ja hankkeessa olisi perusteltua tarkastella maakuntakaavan mukaista toteutusvaihtoehtoa. Vaihtoehtojen samankaltaisuus ilmenee myös eri tekijöiden vaikutusten arvioinnissa, jossa eroavaisuuksia ei juuri löytynyt.

Yhteysviranomaisen esitti YVA-ohjelmasta antamassaan palautteessa runsaasti täydennys- ja korjausehdotuksia, joista valitettavan pieni osa on huomioitu YVA-selostuksessa. Palautteen

huomioon ottaminen olisi kuitenkin merkittävästi parantanut ympäristövaikutusten arviointiprosessia ja edesauttanut hankkeen valmistelua. Vaikuttaa myös siltä, että hankkeessa on tuotettu suuri määrä erilaisia selvityksiä, mutta niiden hyödyntäminen arviointiprosessissa on jäänyt puutteelliseksi.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Korostimme YVA-ohjelmasta jättämässämme mielipiteessä, että tuulivoimahankkeissa olisi pyrittävä *ei luonnon nettohävikkiä* -periaatteen (Euroopan komission linjaus 2011) toteutumiseen. Sen mukaan hankkeilla ei tulisi aiheuttaa luonnon monimuotoisuuden tai ekosysteemipalveluiden heikkenemistä.

Hankealue kuvataan voimakkaasti käsiteltyinä metsätalousalueena. Se on kuitenkin yhtenäinen metsäkokonaisuus, joka yhdistyy laajempaan asumattomaan alueeseen Parkanon puolella ja edelleen Seitsemisen kansallispuistoon.

Hankealueen lähin suojelualue on Teerineva, jota ei ole lainkaan huomioitu YVA-selostuksessa. Vahojärvellä sijaitseva Teerineva on valtion omistuksessa oleva edustava suoalue, joka on Pirkanmaan maakuntakaavassa varustettu S-suojelumerkinnällä. Kaavamerkinnän mukaan alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

Paikallisten lintuharrastajien mukaan Teerinevalla on useiden vuosien ajan ollut kotkien talviruokintapaikka. Merikotkia nähdään alueella vuosittain.

Vähäjärven lintuvesiensuojeluohjelmakohde sijaitsee noin viiden kilometrin päässä hankealueen reunasta. Tätä lähempänä sijaitsee Heittolanlahti, joka yhdessä rantapensaikkojen, -niittyjen ja -peltojen kanssa muodostaa monimuotoisen alueen. Molemmat kohteet luetaan MAALI-alueiksi eli maakunnallisesti arvokkaiksi lintualueiksi.

YVA-selostuksessa todetaan, että hankealueella tai sen vaikutusalueella ei sijaitse tärkeitä muutonaikaisia kerääntymisalueita. Paikallisten asukkaiden ja lintuharrastajien havaintojen mukaan hankkeen vaikutusalueella on kuitenkin hanhien muutonaikaisia levähdys- ja ruokailualueita. Viime vuosina on nähty satoja metsä-, tundra- ja valkoposkikhanhia ruokailemassa ja lepäämässä vaikutusalueen pelloilla ja vesistöissä. Hanhien muuttoreitit ovat muuttumassa niin, että yhä suurempi osa parvista muuttaa Kyrösjärvi-Parkanojärvi reittiä pitkin. BirdLife Suomen paikkatietoaineisto ei anna todenmukaista kuvaa vaikutusalueen kautta muuttavien lintujen määristä, sillä Tevaniemen alue ei ole tunnettu retkipaikka havaintojaan kirjaavien lintuharrastajien keskuudessa (lähde: Eira-Maija Savonen, Parkano).

Hankkeen pohjoisin voimalapaikka sijoittuu pitkälle ennallistuneelle Lampinevan suolle, jossa esiintyy Etelä-Suomessa vaarantuneiksi (VU) luokiteltuja luontotyyppisiä (isovarpuräme, tupasvillaräme). Lampinevan kohteelle olisi tarpeen rakentaa myös uusi tie, mikä osaltaan kuivattaisi suoekosysteemiä. Tämän voimalapaikan rakentamisesta on syytä luopua.

Voimaloiden ja teiden rakentaminen sekä kiviaineksen louhinta muuttaa metsäistä aluetta kohti rakennettua aluetta. Maaston pirstoutuminen heikentää ekologisessa mielessä myös laajemman idänpuoleisen alueen yhtenäisyyttä. Tämä puolestaan vaikuttaa metsälajien elinmahdollisuuksiin. Rakentaminen muuttaa myös nykyisin hiljaisen ja pimeän alueen luonnetta.

Tuulivoiman tuotanto on itsessään hiilidioksidivapaata, mutta rakentamisen oheisvaikutukset ovat isot. Tiestön parantaminen lisää metsien käyttöä hankealueella ja ympäristössä. Tätä voi pitää negatiivisena kehityksenä hiilen sidonnan osalta.

Vaikutukset maisemaan

Hankealue sijoittuu lähelle Tevaniemen-Kallionkielen-Riitalan maakunnallisesti arvokasta maisema-alueutta. Maakuntakaavan kohderajaus kattaa myös Poltinkosken ja Leppäsjärven kylät. Kaavan tausta-aineistoissa aluetta kuvataan näin: ”Voimakkaiden ja kauniiden luonnonpiirteiden sekä vuosisatoja jatkuneen maanviljelyn muovaama maisema vesistöineen on harvinaisen edustava. Maisema-alueella on maisemallisia, elinkeinohistoriallisia ja rakennushistoriallisia arvoja”.

Maisema-alueen rantakylät ovat on yksi Ikaalisten vanhimpia asuttuja alueita, pysyvää ihmisvaikutusta alueella on ollut ainakin 1400-luvulta saakka. Maakuntakaavan suunnittelumääräys korostaa maisema-alueen kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen säilyttämistä. ”Avointen maisematilojen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijaintiin on kiinnitettävä erityistä huomiota”,

Arviointiselostuksen kuvien 10.5. ja 10.7 mukaan voimalat näkyvät käytännössä koko maisema-alueen alavassa pelto- ja järvimaisemassa. Toteutusvaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät eroa näkyvyyden suhteen.

Tuulivoimalat aiheuttavat väistämättä heikentävän vaikutuksen arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Tässä mielessä hankkeen toteuttaminen on selvässä ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Tuulivoimaloiden tulo maisemaan vaikuttaa myös paikallisten asukkaiden ja loma-asunnon omistajien elinympäristöön sekä matkailun edellytyksiin alueella.

Jos hanke etenee toteutusvaiheeseen, tulee miettiä voimalayksiköiden sijoittamista niin, että maisemavaikutukset vähenevät.

Loppusanat

Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys kannattaa tuulivoimaa osana kotimaista ja ympäristöystävällistä energiapalettia. Korostamme, että tuulivoima-alueet tulee sijoittaa siten, että niiden vaikutukset ympäristöön ovat mahdollisimman vähäiset. Ensisijaisesti rakentaminen tulisi kohdistaa jo pitkälle muuttuneille alueille.

Ikaalisissa 24.11.2022

Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry.

Sari Jaakkola
puheenjohtaja

Maarit Lehtiharju
sihteeri